

CÍMOLDALUNKHOZ

Keresztállítás áldás nélkül

Támogató budapesti zarándoklat, kegyeletadás Csúrogon a tömegsírnál

„Vérrel, könnyel szentelt hely ez, tanúsítja ez a kereszt! 1944–2011” – olvashatjuk a 18. fakeresztet, amelyet mint minden eddigig, Légvári Sándor, az 1944–45-ben elkövetett csúrogi megtorlások egyik túlélője ácsolt az ártatlanul kivégzett szeretteik emlékére, és amelyet vasárnap (május 15-én) állítottak fel Csúrog határában a kivégzettek elföldelésére vájt egykori sintérgödörnél. Teleki Júlia és a Légvári házaspár kezdeményezésére 1994 óta mindenszentekkor, halottak napján emlékeznek meg szervezeten a tömegsír helyszínén a megtorlások mártírjairól, mintegy 3000 csúrogi és környékbeli magyarról. Tavaly (mint írtunk róla) először történt meg, hogy egy évig a helyén maradt a kereszt. Január végén azonban ismét eltűnt. Biztatólag hatott, hogy a rendőrség ezúttal gyorsan fényt derített az ügyre. Közleményük szerint a kegyhely meggyalázását két kiskorú fiú követte el. Az akkor elkezdődött, tartományi szinten kezdeményezett hivatalos megbeszélések a csúrogi emlékpark létrehozásáról és az emlékműállításról azonban megrekedtek. Az idős túlélők, a hozzátartozók és támogatóik úgy vélik, hogy nincs mire várniuk, cselekedniük kell, hogy még életükben méltón megemlékezhesenek a mártírjaikról.

A vasárnap felállított kereszt felkiáltójel és figyelmeztetés is egyben: a múltat bevallva válhat békévé az emlékezés, s még inkább a jövőendő. A túlélők, a hozzátartozók elszánt törekvéseit sokan támogatják határon innen és határon túl is. A vasárnapi megemlékezésre Budapestről szervezett zarándoklatot a Délvidéki Mártírium 1944–45 Alapítvány. Szomorúan kellett tudomásul vennünk, hogy az eddigi megemlékezésektől eltérően sem a hazai egyházi, sem a világi méltóságok nem jelentek meg. Még nem fordult elő, hogy lelkipász-

tor ne mondott volna imát mártírjaink lelki üdvéért, vagy hogy ne szentelte volna meg a felállított keresztet. Árnyékot vetett ez sajnos az egész megemlékezésre. De azt, hogy nem szabad a küzdelmet feladni, azok bizonyították, akik eljöttek a megemlékezésre. Teleki Júlia a szervezők nevében köszöntött minden kegyeletadót, köztük Répás Zsuzsanna államtitkár-helyettes asszonyt, Ékes Ilona képviselőt, Korsós Tamás főkonzult Szabadkáról, Kapronczai Pétert, a Belgrádi Magyar Nagykövetség titkárát, Magyar Annát, a Csongrád megye közgyűlés elnökét, Zakar Péter történészt Szegeдрől, Cseresnyés Magdolnát, mártírium alapítvány kuratóriumi titkárát és Matuska Márton publicistát. Mint mondta: „Mindent meg

Teleki Júlia és Répás Zsuzsanna

kell tennünk, hogy méltó kegyhellyé váljon ez a terület, ahol a tömegsírok vannak. A halottakat megilleti a végső tisztelet, az őket pedig a méltóság teljes megemlékezés. Ha nem kapunk segítséget, megcsináljuk mi magunk, csak engedélyezze a hatalom.”

– Emlékezni jöttünk a csúrogi magyarokra, az 1944-45-ös tragédia ártatlan magyar áldozataira – emelte ki beszédének kezdetén Répás Zsuzsanna. – Fájdalmukban osztozva hoztam magammal a magyar kormány, a Nemzetpolitikai Államtitkárság és az egész magyar nemzet együttérzését. Feladatom, hogy közvetítem: az önök gyásza a nemzet gyásza is egyben. Az áldozatok szenvedése és a hozzátartozók árvasága az egész magyar nemzetet ért tragédia és megpróbáltatás. A magyar kormány kitűzött célja, hogy a Csúrogon és Délvidéken 1944–45-ben történelemmel kapcsolatban a történelmi igazság kimondassék. Ezért is támogatjuk és szorgalmazzuk a történelmi

Kegyületadás

tényfeltáró bizottság munkáját. Ezért kell, hogy történelemkönyveinknek is része legyen az évtizedekig elhallgatott csúrogi és vajdasági borzalom.

A kollektív bűnösség nyilvánítás ideológiája a legsúlyosabb téveszmék egyike. Meg kell tanulnia ezt végérvényesen az egész világnak a huszadik század borzalmait, köztük a csúrogiakat, a vajdasági magyarok és a németek 44–45-ben elszenvedett tragédiája alapján. A kollektív bűnösség pecsétje nyitott kaput az aljas emberelenségek sorának, melyet az ártatlan lakosság ellen elkövettek.

És mit tegyünk mi, akik elköteleztük magunkat az Élet iránt, s arra szegődtünk, hogy áldássá legyünk embertársaink számára?

Tisztelegjünk a nemzetükért életüket adó hősök emléke előtt, és gyászoljunk meg együtt az ártatlan áldozatokat. Magyarokat, németeket, zsidókat, horvátokat és szerbeket. Akiknek vére a miénkkel egy. Akik ugyanabból a teremtésből származnak, mint mi.

Vigasztalni, sebeket gyógyítani csak emberi méltóságukat őrző emberek tudnak, de a gyógyulás így sem könnyű. Az áldozatoknak csak azt a tiszteletet, békét és igazságot tudjuk felkínálni, amelyben mi, itt élő emberek egymást részesítjük. Magyarok, szerbek vagy mások anélkül, hogy egymást nemzeti vagy bármi más alapon osztályoznánk. Így jöhet el a bűn megvallása, így lehetséges a megbocsátás, a tisztelet, a béke és igazságosság.

A mártírhálalt halt Dupp Bálint csúrogi plébánosra emlékezve elmondta, hogy adatai szerint 30 lelkipásztort végeztek ki Vajdaságban 1944 őszén. Reményét fejezte ki, hogy a közeljövőben nekik is szobrot emelnek, mert azok, akik meghaltak a tisztességes elveikért, ezt megérdemlik.

Az emlékmű és az emlékpark terve már elkészült, az érdekeltek a helyszínen, Cseresnyés Magdolnánál megtekinthették. Közös imával, koszorúzással és gyertyagyújtással ért véget a megemlékezés.

STANYÓ TÓTH Gizella

Cseresnyés Magdolna, Légvári Sándor és Ékes Ilona az emlékpark tervével